

AMTER, Eduard (Leuven 13 december 1898 – Leuven 2 juli 1969).

Was de zoon van een Leuvense postbode en werd na zijn lagere moderne humaniora bediende bij de Belgische Boerenbond. Deze stelde Amter vanaf 1916 als privé-secretaris ter beschikking van haar verlamde ondervoorzitter Emiel Vliebergh, de voorzitter van het Davidsfonds, waarvan Amter

Eduard Amter had als secretaris-penningmeester de werkelijke leiding over het Davidsfonds tijdens het interbellum en bracht de vereniging tot grote bloei. (DE STANDAARD/HET NIEUWSBLAD)

in 1924 waarnemend secretaris-penningmeester werd. Onder de voorzitters **Arthur Boon** (1925-1938) en **Arthur Janssen** (1938-1966) kwam de werkelijke leiding bij hem te liggen. De enorme opbloei van het Davidsfonds, van 15.000 leden in 1925 tot 74.000 in 1932, was vooral zijn werk. Dat resulteerde zowel in een brede flamingantische bewustmaking en radicalisering, als in een grootscheepse cultuurdistributie, vooral via boeken en voordrachten.

Amter vond nog de tijd om populaire proza- en toneelstukken te schrijven, op te treden als secretaris-penningmeester van een **Studiefonds voor kinderen van getroffen Vlamingen** en een belangrijke rol te spelen in het katholiek-nationalistische leven te Leuven.

In de jaren 1930 evolueerde hij in radicaal-rechtse zin. De geweldige flamingantische moties van het Davidsfonds in 1935-1936 hebben mee het klimaat geschapen waarin de verkiezingen van 1936 een doorbraak van het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) en **Rex** te zien gaven. Daarna propageerde Amter via het Davidsfonds de **Vlaamsche Concentratie** met die twee partijen, ook nog na hun veroordeling door het episcopaat. Zelf kwam hij bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1938 in Korbeek-Lo op met een concentratielijst **Verenigde Katholieken**, die nauwelijks Vlaamsgezindheid maar wel een fervent antisocialisme aan de dag legde. Hij

werd burgemeester, maar nam al in november 1939 ontslag omdat pluralisme en democratie hem niet lagen. Hij was een van de ultraneutralistische ondertekenaars van het manifest dat op 22 september 1939 door het actiecomité Vrede door Neutraliteit – dat was door het **Verbond der Vlaamse Oud-strijders** (VOS) in het leven geroepen – werd uitgegeven en dat gericht was tegen de democratische sympathieën voor Frankrijk en Engeland bij het begin van de Tweede Wereldoorlog.

Onder de Duitse bezetting in 1940 was het Amters grote bekommernis dat het Davidsfonds niet opnieuw voor tien jaar verlamd zou worden, zoals door de Eerste Wereldoorlog, of zou worden verboden door de bezetter. Hij hoopte integendeel in de Nieuwe Orde een monopoliepositie voor zijn vereniging te krijgen, als een culturele mantelorganisatie van het collaborerende VNV, maar wel met het behoud van haar godsdienstig karakter. Van die mantelorganisatie kwam niets in huis, omdat de bezetter de **ss-Vlaanderen** en de **Duitsch-Vlaamse Arbeidsgemeenschap** (DeVlag) steunde tegen het VNV, terwijl Flor Grammens en het dagelijks bestuur beletten dat Amter zich vergalopperde. Hij werd van de lente van 1941 af een hardnekkig bestrijder van de culturele initiatieven van zowel VNV- als DeVlag-strekking, initiatieven die in Vlaanderen inderdaad onder meer mislukt zijn door het verzet van het Davidsfonds.

In de jaren na de bevrijding verheerlijkte Amter de eenheid van Vlaanderen en België en beschuldigde hij de linkse 'volksfrontregeringen' ervan dat ze door de zuivering de katholieken wilden treffen (repressie). Toen het Davidsfonds na de intrede van de Christelijke Volkspartij (CVP) in de regering in maart 1947 besloot tot samenwerking met het August Vermeylefonds en het Willemsfonds, volgde Amter niet van harte. In 1951 kante hij zich ook tegen samenwerking met het Algemeen Christelijk Werk(nem)ersverbond (ACW) om de V.B. een nieuw elan te geven. Niet alleen had hij de V.B. al vroeger graag geïdentificeerd met zijn Davidsfonds, maar na de gedwongen troonsafstand van Leopold III in 1950 (Koningskwestie) ging hij opnieuw de nationalistische toer op.

In de jaren 1960-1963 trad hij naar voren als voorzitter van het Vlaams Aktiekomitee voor Brussel en Taalgrens, dat er eindelijk in slaagde om de V.B. weer in het offensief te brengen, na de ramp van de collaboratie. De taalgrens had vanouds zijn bijzondere aandacht gehad.

WERKEN: *Het Davidsfonds in wezen en werking*, 1928; – *Groei in Vlaanderen*, 1934.

LITERATUUR: L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, II-III, 1985-1989.

LODE WILS